

BIJDRAGE TOT DE KENNIS
DER
INLANDSCHE GALERUCINEN,

DOOR

Mr. A. F. A. LEESBERG.

Nadat door mij in deel XXIV en XXV van dit Tijdschrift de Halticiden als ondergroep der Galeruciden werden beschreven, bleef nog, ten einde deze groep te voltooien, de bewerking der Galerucinen over.

De Galerucinen vormen, gelijk ik reeds in bedoeld opstel vermeldde, de eerste groep der Galerucidae, vooral door den vorm van het prosternum, dat niet verlengd is, en door het gemis van springvermogen, van de Halticiden onderscheiden.

Daar ik later hoop in de gelegenheid te zijn de overige genera der inlandsche Chrysomeliden te behandelen, zal ik de verschillpunten tusschen deze groep en de overige groepen der Chrysomelidae thans met stilzwijgen voorbijgaan.

Zoo vlug de Halticiden, dank zij hun springvermogen, zich bewegen, zoo log en gemakkelijk te vangen zijn de Galerucinen. Over het algemeen zijn hunne kleuren somber en vaal.

De sprietten zijn draadvormig, soms een weinig meer naar het einde verdikt, met elf leden, ingeplant tusschen of voor de oogen (steeds dicht bij elkaar dan de oogen zelf), in eene holte, die scherp begrensd is, en waarvan de randen eene soort van kiel vormen, die nu eens door eene voorhoofdskiel gescheiden worden, dan weder met elkaar vereenigd zijn.

De in het midden verdikte palpen eindigen in eene min of

meer scherpe punt. De pooten zijn vrij plat, min of meer verbreed; de tarsen hebben vier leden, waarvan het derde tweelobbig is en het laatste een' tand in het midden vertoont.

Halsschild altijd breeder dan lang, zelden bijna vierkant, nimmer met verticale of horizontale insnijdingen, soms met ronde groet ter wederzijde. Dekschilden gewoonlijk het lichaam bedekkend (bij bevruchte wijfjes zwelt het abdomen sterk op, zoodat het onbedekt achter de dekschilden uitsteekt), nu eens sterk verbreed naar het uiteinde (*Adimonia*, *Agelastica*), dan weder parallel, verward bestippeld, nimmer met stippelrijen of lijnen, soms met eenige verheven kielen. Achterlijf met vijf ringen. De inlandsche soorten zijn gevleugeld of ongeveugeld.

De larven der Galeruciden leven op allerlei planten, niet mineerend, maar aan de oppervlakten ¹⁾).

Verdeeling der genera.

1. Laatste tarsenlid (klauw) in twee ongelijke deelen gesplitst; derde lid der sprieten langer dan het vierde 2
 Laatste tarsenlid aan den wortel in een driehoekigen tand verbreed; derde lid der sprieten korter dan het vierde 3
2. Dekschilden weinig langer dan breed, tegen het einde buikig verbreed, steeds onbehaard I. *Adimonia*.
 Dekschilden de helft langer dan te zamen breed, steeds parallel, fijn behaard II. *Galeruca*.
3. Voorrand van het halsschild uitgesneden; dekschilden buikig verbreed. III. *Agelastica*.

1) Geraadpleegde werken, behalve de algemeene in mijn vorig stuk aangehaald, in 't bijzonder: M. L. de Joannis, Monographie, in *Abeille* III. 1866. p. 1—168; Von Kiesenwetter, in *Berliner Entomol. Zeitschr.* dl. XVII. 1873 p. 23—31.

Voorrand van het halsschild niet uitgesneden; dekschilden evenwijdig, zonder verbreeding 4

4. Zijrand der dekschilden niet afgezet of begrensd; dekschilden met twee kleuren IV. *Phyllobrotica*.

Zijrand der dekschilden duidelijk begrensd door twee verheven lijnen, die zich voorbij het midden vereenigen; dekschilden eenkleurig . V. *Luperus*.

Genus I. ADIMONIA Laich. ¹⁾.

Van *ἀδμονία* (tristitia).

Laich. *Tyr. Ins.* I. 191 (1781); Redt. *Faun. Austr.* ed. III. 486; Joan. *Mon.* p. 8. Syn. *Galeruca* Geoffr. 1762 (pro parte).

Sprieten voor de oogen ingeplant. Kop klein, voor de helft in het halsschild teruggetrokken. Oogen uitpuilend. Sprietholten steeds van elkaar gescheiden. Halsschild veel breeder dan lang, van voren niet uitgesneden. Dekschilden aan de basis breeder dan het halsschild, gewoonlijk naar achteren sterk verbreed, eivornig, dikwijls met twee of meer verheven kielen. Lichaam onbehaard.

Tabel der soorten.

1. Dekschilden met duidelijke glanzende, verheven ribben 2
Dekschilden zeer onduidelijk geribt . 3
2. De 4—6 ribben op de dekschilden zijn onafgebroken en eenkleurig met de dekschilden 1. *Pomona* Scop.

1) Ik kan mij niet vereenigen met den veranderden naam der genera in den nieuwen Catalogus van Stein en Weise, Berlin 1884. Waarom het bekende genus *Adimonia* Laich. plaats moet ruimen voor *Galeruca* Geoffr. en *Galeruca* zelf weder gewijzigd wordt in *Galerucella* Crotch, is mij niet duidelijk, evenmin als ik de noodzakelijkheid inziet, om voor de tweede soort van het genus *Agelastica*, nl. *Halensis* L., een nieuw genus *Agelasa* Mots. te scheppen. De onderverdeelingen van het oude geslacht *Galeruca* Geoffr. in *Lochmaea* Weise, *Trirhabda* Le Conte en *Diorhabda* Weise komen mij voor de Europeesche soorten van twijfelachtig gewicht voor. Zie Weise, in *Deutsche Ent. Zeitschr.* XXVII. 1883, p. 315.

- De ribben zijn hier en daar afgebroken
 en steeds donkerder dan de dek-
 schilden **2.*** *interrupta* Ol. ¹⁾.
3. Achterrand van het halsschild recht;
 lichaam weinig gewelfd 4
 Achterrand van het halsschild in het
 midden recht, daarna scheef naar
 de uiteinden gewelfd 5
4. Lichaam geheel zwart, zelden de dek-
 schilden bruin **3.** *Tanaceti* L.
 Lichaam rood, behalve de kop, het
 schildje, de sprieten en de onder-
 kant met de pooten **4.*** *melanocephala* Ponza
5. Dekschilden rood, even als de laatste
 ringen van het achterlijf . . . **5.** *Crataegi* Först.
 Dekschilden vuilgeel, achterlijf geheel
 zwart **6.** *Capreae* L.

1. Adimonia Pomonae Scop.

Scop. *Ent. carn.* 1763 p. 83.

Syn. *A. rustica* Schall. *Hall.* I. 274. 1783; Fabr. *Mant.* I. 74.
 95; Redt. ed. III. 486. 2; Joan. p. 33.

Grootte 9—10 mill.

Zwart, dicht en duidelijk bestippeld. Dekschilden en halsschild
 helderbruin, de eerste buikig naar het einde verbreed, met zes
 blinkende ribben, waarvan de 2de, 4de en 6de het duidelijkst zijn; de
 ribben niet donkerder dan de grondkleur. Pooten en sprieten zwart.

Verbreid, vooral op lage planten, in Juni en Juli.

Bij eene variëteit is de onderkant geheel bruin.

2. * Adimonia interrupta Oliv.

Oliv. *Ent.* VI. 620 t. 2. f. 18; Joan. *Mon.* p. 57; — *Rustica*
 var. Payk. *Faun. Suec.* II. 88. — *Tanaceti* var. Geoffr. I. 253.

Grootte 6—8 mill.

1) Ook de waarschijnlijk inlandsche soorten zijn in dit overzicht opgenomen en
 met een * gemerkt.

Gelijkt geheel op de vorige; de ribben zijn donkerder dan de grondkleur en onregelmatig afgebroken; alleen de zesde is regelmatig.

Komt in de Rijnprovincie voor; in Nederland nog niet waargenomen.

3. *Adimonia Tanacetii* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. X. 1758 p. 369; Joan. *Mon.* p. 29.

Syn. *A. tristis* Scop. *Ent. carn.* p. 83.

Var. *A. dispar* Joan. *Mon.* p. 34.

Grootte 6—9 mill.

Deze soort is geheel zwart. Dekschilden verbreed als bij *A. Pomonae*, zeer zelden met sporen van ribben; achterrand van het halsschild bijna recht. Bij immature voorwerpen is de kleur soms bruin; door het ontbreken van duidelijke ribben zijn zij echter met zekerheid van *Pomonae* te onderscheiden.

Overal gemeen, vooral in het voorjaar in de duinstreken.

4. * *Adimonia melanocephala* Ponza (subgenus *Lochmaea* Weise).

Ponza, *Mém. de Turin* XIII. 1805 p. 57.

Syn. *A. haematidea*, Germar, *Ins. spec. nov.* 1824 p. 603.

» *A. aptera*, Bonell. *Mem. Soc. agr. Torin.* IX. 1812 p. 159.
13; Joan. *Mon.* p. 73.

Grootte 4,5—5 mill.

Geheel rood, behalve kop, schildje, sprieten, pooten en onderzijde, die zwart zijn. Dekschilden weinig verbreed, zonder sporen van ribben, fijn bestippeld; achterrand van het halsschild bijna recht.

Overal zeldzaam; o. a. bij Dusseldorf gevangen; in Nederland nog niet waargenomen.

5. *Adimonia Crataegi* Först. (subgenus *Lochmaea* Weise).

Först. *Cent.* I. 28. 28. 1771; Marsh. *Ent. Brit.* I. p. 228;
Dfts. *Faun. austr.* III. p. 223.

Syn. *A. sanguinea*, Fabr. *Syst. Ent.* 1775 p. 119; Oliv. *Ent.* II. p. 634 t. 3 f. 41; Thomson, *Skand. Col.* VIII. p. 180; Joan. *Mon.* p. 76, 77 (var. *pallida* Joan.).

Grootte 4,5 mill.

Geheel rood, behalve de onderkant en de laatste vijf sprietenleden, die zwart zijn. Halsschild aan den achterkant duidelijk in het midden recht, daarna naar het uiteinde scheef toeloopend. Dekschilden veel breeder dan het halsschild, aan de basis met duidelijke schouderbuil, rimpelig bestippeld, sterk gewelfd. Soms vertoonen de dekschilden eene zwarte streep en zwarte schouderbuil. Dijen soms zwart.

Op vele plaatsen in Nederland waargenomen, o. a. Heemstede (v. Voll.), Arnhem (Snell.), Utrecht (Six), Middelburg (de Man), de Bildt (Groll), Breda, op *Crataegus* (Heyl. en Leesb.). In geheel Europa verbreid.

6. Adimonia Caprae L. (subgenus *Lochmaea* Weise).

Linn. *Syst. Nat.* ed. X. 1758 n° 376; Oliv. *Ent.* VI. p. 638 t. 1 f. 4 a—b; Joan. *Mon.* p. 78.

Syn. *A. femoralis* Melsh. *Proc. Ac. Phil.* III. p. 161.

» *griseo-nitida* De Geer, *Mém.* V. 325.

Grootte 5,5 mill.

Kop klein, zwart even als de onderzijde en de dijen. Halsschild en dekschilden, benevens de vier eerste sprietenleden vuilgeel; halsschild met vier zwart gevlekte ronde groeven, twee in het midden en ter wederzijde nog een; schildje zwart; dekschilden zwak bestippeld, naad en schouderbuil dikwijls zwart of bruin gevlekt.

In geheel Europa, ook in Nederland, gemeen, vooral op wilgen (*Salix capraea*).

Genus II. GALERUCA Geoffr.

Van γαλερός (tranquillus).

Geoffr. *Hist. Ins.* I. 251 (1762); Redt. *Fn. austr.* ed. III. p. 488; Joan. *Mon.* p. 80.

Syn. *Galerucella* Crotch, *Proc. Ac. Phil.* 1873. p. 55.

Sprieten voor de oogen ingeplant, met sprietenholten die elkaar raken. Halsschild tweemaal breeder dan lang, met eene groef ter weerszijde. Dekschilden bijna parallel, zonder kielen en duidelijk zijdeachtig behaard.

Tabel der soorten.

1. Dekschilden aan den naad stomp of afgerond 2
 Dekschilden aan den naad in een tandje verlengd 4
2. Bestippeling zeer fijn, bijna onzichtbaar op halsschild en dekschilden . 1. *Viburni* Payk.
 Bestippeling duidelijk 3
3. Kop boven den wortel der sprieten met twee zwarte glanzende verhevenheden 2. *xanthomelaena* Schr.
 Kop zonder verhevenheden 3. *lineola* F.
4. Halsschild zonder glans, even dicht als de dekschilden behaard, overal duidelijk bestippeld 5
 Halsschild glanzend, bijna kaal, slechts in de groef ter weerszijde bestippeld . 6
5. Dekschilden bruingeel, schouderbuilen bruinzwart, gewoonlijk ook met zwarte langsstreep; achter-zijhoeken van het halsschild niet voorspringend. 4. *calmariensis* L.
 Dekschilden roodgeel, meestal eenkleurig, gewoonlijk met lichter en zijrand, zelden met zwarte schouder-vlek of met eene korte zwarte zijstreep; achter-zijhoeken van het halsschild duidelijk als een tandje voorspringend 5. *tenella* L.
6. Achterhoeken van het halsschild weinig uitstekend, dijen aan den wortel veel donkerder gekleurd 6. *Nymphaeae* L.
 Achterhoeken van het halsschild sterk uitstekend; dijen weinig of niet donkerder gekleurd aan den wortel . 7. *aquatica* Fourcr.

1. *Galeruca Viburni* Payk. (subgenus *Trirhabda* Leconte).

Payk. *Faun. suec.* II. 1799. p. 89; Joan. *Mon.* p. 82 (genus *Pyr-rhalta* Joan.).

De larve beschreven bij Kawall. *Corresp. Bl. Nat. Ver. Riga*, 1853—54. p. 60.

Grootte 5,5—6 mill.

Geheel grijsbruin, fijn behaard, ineengedrongen, soms met eene zwarte streep op de dekschilden; het schildje, eene vlek op den schedel, de middellijn en de zijden van het halsschild, even als de schouderbuilen zwartbruin. Dekschilden fijn lederachtig bestippeld, ter weerszijde een gedeelte van eene verheven rib aan het einde.

Overal verbreid, op den sneeuwbal (*Viburnum opulus*).

2. *Galeruca xanthomelaena* Schr.

Schrank, *Enum. Ins. Austr.* 1781. p. 78.

De larve bij Heeger, *Sitzungsber. Wien. ac.* 29. 1858. p. 100.

Syn. *G. calmariensis* Fabr. *Syst. Ent.* p. 119; Gyll. *Ins. suec.* III. p. 518.

» *G. Ulmi* Fourcr. *Ent. Par.* I. 1785. p. 103.

» *G. Crataegi* Först. Joan. *Mon.* p. 84.

Grootte 5—7 mill.

Veel duidelijker dan de vorige bestippeld. Bleekgeel of geelbruin; boven den wortel der sprieten op den schedel eene glanzig zwarte verhevenheid; drie vlekken op het halsschild, eene streep langs den zijrand der dekschilden en meestal een kort streepje naast het schildje zwart. Onderkant zwart; de dijen aan het einde zwart gevlekt, overigens de pooten en de randen der buikringen geelbruin.

In geheel Europa schadelijk als larve aan de jonge olmen. In Nederland alleen te St. Pieter door den heer Maurissen gevangen.

3. *Galeruca lineola* Fabr.

Fabr. *Spec. Ins.* 1781 p. 149; Oliv. *Ent.* VI. p. 644. t. 3 f. 52; Joan. *Mon.* p. 84.

Syn. *G. Capreae* Herbst, *Fuessl. Arch.* IV. p. 66.

» *G. grisea* Alvi ♀, De Geer, *Mém. Ins.* V. p. 325.

Grootte 5,5—6 mill.

Duidelijk bestippeld, lichter of donkerder geelbruin. Kop zonder zwarte verhevenheden; halsschild met zwarte vlek in het midden; schedel, schildje en schouderbuilen zwart; soms de dekschilden met eene zwarte streep van den schouder uitgaande. Onderkant zwart; uiteinde van den buik en pooten geheel geel.

Overal gemeen.

4. *Galeruca calmariensis* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. XII. 1767. p. 600; Joan. *Mon.* p. 91.

De larve bij Cornel. *Stett Ent. Zeit.* 1867. p. 213.

Syn. *G. aquatica* Müll. *Zool. Dan. Prodr.* 1776. p. 83.

» *G. grisea Alni* ♂ De Geer, *Mém. Ins.* V. 1775. p. 325
t. 9. f. 36.

» *G. Lythri* Gyll. *Ins. Suec.* III. p. 513.

Grootte 4,5—6 mill.

Deze en de volgende soorten onderscheiden zich van de drie vorigen vooral doordat de uiteinden der dekschilden aan den naad niet stomp zijn afgerond, maar als een scherp tandje uitsteken.

Helder of donker geelbruin, diep bestippeld. Dekschilden in de stippen met een glanzend middelpunt; de schedel, de middellijn van het halsschild en het schildje zwart. De dekschilden hebben meestal eene zwarte streep ter weerszijde en eene bruine schouderbuil. Achterhoeken van het halsschild niet voorspringend.

Gemeen, vooral op vochtige weiden aan de slootkanten.

5. *Galeruca tenella* L.

Linn. *Favn. suec.* ed. 2. 1761 p. 171; Joan. *Mon.* p. 93.

Syn. *G. parva* Herbst, *Fuessl. Arch.* IV. 1783. p. 66.

Grootte 3—3,5 mill.

Geheel gelijk de vorige, maar veel kleiner; de kleur is gewoonlijk helder geelbruin en de zijrand der dekschilden lichtgeel. Achterhoeken van het halsschild duidelijk als een tandje vooruit-springend.

Iets zeldzamer dan de vorige, maar toch wijd verbreid.

6. *Galeruca Nymphaeae* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. X. 1758. p. 376; Joan. *Mon.* p. 86.

Syn. *G. luctuosa* Mann. *Bull. de Moscou* 1852. II. p. 368.

Grootte 6,5—7 mill.

Zwart, weinig gewelfd; halsschild geelbruin met drie zwarte vlekken; mond, zijrand der dekschilden en pooten, behalve de zwarte spits der dijen, geel; dekschilden bruinzwart, soms met eene smalle gele streep, die van de schouderbuil naar beneden loopt.

Gemeen op *Nymphaea aquatica*.

7. *Galeruca aquatica* Fourcr.

Fourcr. *Ins. Par.* I. 1785. p. 103.

Syn. *G. Sagittariae* Gyll. *Ins. succ.* III. p. 511; *Crataegi* Först. var. Joan. *Mon.* p. 84.

Grootte 5—5,5 mill.

Gelijkt veel op de vorige, zoodat Gemminger en Harold haar als variëteit van *Nymphaeae* beschouwen; maar zij is constant veel kleiner; de kleur is veel lichter, nimmer zwartbruin, en de dijen zijn bijna niet donkerder dan het overige gedeelte der pooten; zij is bovendien veel sterker bestippeld. Vlekken op het halsschild bijna niet donkerder. Achterhoeken van het halsschild veel duidelijker uitstekend dan bij *Nymphaeae*.

Even als de vorige verbreid, op waterplanten.

Genus III. AGELASTICA Redt.

Van *ἀγελαστικός* (congregatim).

Redt. *Faun. aust.* I. 1849. p. 525; Bach, *Faun. Prus.* III. 133; Joan. *Mon.* p. 107.

Vorm in het algemeen als bij *Adimonia*. Halsschild tweemaal breder dan lang, van voren uitgesneden. Dekschilden sterk naar het einde verbreid, zonder kielen. Lichaam glanzend, onbehaard.

Twee soorten.

Halsschild en dekschilden eenkleurig . 1. *Alni* L.

Halsschild geel; dekschilden groen . . 2. *Halensis* L.

1. *Agelastica Alni* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. X. p. 369; Oliv. *Ent.* VI. p. 638. t. 1 f. 8; Joan. *Mon.* p. 108.

Syn. *A. violacea* Laich. *Verz. Tyrol. Ins.* I. 1781. p. 193.

Grootte 6—7 mill.

Geheel licht of donker violet-blauw, in vorm veel gelijkend op eene *Adimonia*. Pooten, behalve de violette dijen, zwart. Dekschilden en halsschild zeer fijn bestippeld.

Overal gemeen en schadelijk aan de elzen (het Elzenhaantje).

2. *Agelastica Halensis* L. (genus *Agelasa* Mots.).

Linn. *Syst. Nat.* ed. XII. p. 589; Joan. *Mon.* p. 109.

Syn. *A. nigricornis* Fabr. *Syst. Ent.* 1775. p. 119; Oliv. *Ent.* VI. p. 637. t. 1. f. 7.

» *A. viridis* Fourcr. *Ent. Par.* I. 1785. p. 104.

Grootte 5—6 mill.

Kop geel, met eene blauwe vlek op den schedel; sprieten zwart. Halsschild geel; schildje zwart; dekschilden heldergroen, blinkend, duidelijk verbreed bestippeld. Onderkant en pooten geel; tarsen bruin.

Vrij gemeen, vooral in de duinen, op *Senecio Jacobaeae*.

Genus IV. PHYLLOBROTICA Redt.

Van *φύλλον* (folia) en *βρωτικός* (devorans).

Redt. *Faun. austr.* I. 1849. p. 525; Bach l. c. p. 134; Joan. *Mon.* 110.

Sprieten draadvormig, langer dan de helft des lichaams; het derde lid langer dan het tweede en korter dan het vierde. Kop bijna zoo breed als het halsschild. Halsschild de helft breeder dan lang. Dekschilden breeder dan het halsschild, niet sterker naar achteren verbreed. Pooten eenvoudig.

Twee soorten.

Dekschilden geel, ieder met twee zwarte vlekken; kop geel met zwarten schedel. 1. *quadrimaculata* L.

Dekschilden geel, alleen aan het einde zwart gevlekt; kop geheel geel. . . . 2. * *adusta* Creutz.

1. *Phyllobrotica quadrimaculata* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. X. 1758. p. 376; Fabr. *Gen. Ins. Mant.* p. 220; Joan. *Mon.* p. 111.

Syn. *Ph. bimaculata* Fabr. *Ent. Syst.* IV. p. 54.

Grootte 6 mill.

Geel; kop zwart; dekschilden zeer fijn bestippeld, ieder met twee zwarte vlekken, de eene nabij het schildje en de andere bij het uiteinde. Pooten geel. Onderkant zwart, behalve het prosternum, dat geel is.

Gemeen op *Mentha*. Bij Vianen, 6 (Ev.); Rotterdam (Sn.); Breda, 7 (Heyl.); den Haag, 7 (Hait.); Leiden (v. Voll.); Utrecht (Six); Venlo (v. d. Brandt).

In geheel Europa verbreid.

2. * *Phyllobrotica adusta* Creutz.

Creutz, *Ent. Vers.* 1777. p. 121. t. 2. f. 24a; Joan. *Mon.* p. 113.

Grootte 5,5 mill.

Bruingeel. Sprieten zwart, de vier eerste leden geel. Schildje zwart. Dekschilden met eene ovale zwarte vlek aan het uiteinde, die noch den naad noch het uiteinde raakt. Onderkant zwart, behalve het prosternum, dat geel is. Voorpooten geel met donkerder dijen; achterpooten geheel zwart. Dekschilden zeer zwak bestippeld.

In Duitschland op verschillende plaatsen. Zou mogelijk in het oosten van Nederland kunnen voorkomen.

Genus V. LUPERUS Geoffr.

Van *λυπερός* (tristis).

Geoffr. *Ins.* 1762. p. 230; Redt. *Faun. austr.* ed. III. p. 492; Joan. *Mon.* p. 115.

Sprieten draadvormig, bijna even lang als het lichaam bij de wijfjes, bij de mannetjes nog langer. Kop vooruitstekend, met de oogen gewoonlijk even breed als het halsschild. Halsschild meestal breeder dan lang, soms vierkant. Dekschilden breeder dan het halsschild, tweemaal langer dan breed, afzonderlijk afgerond. Pooten eenvoudig; tarsen met een scherpen tand tusschen de eindklauwen.

Tabel der soorten.

1. Tweede en derde sprietenlid even lang. 2.
Tweede sprietenlid veel korter dan
het derde 3.
2. Dekschilden geel, zwart gerand . . **1.** *nigrofasciatus* Goeze.
Dekschilden zwart; halschild meer of
minder bruinrood **2.** *pinicola* Dfts.
3. Pooten geheel geel; dekschilden zwart . **3.*** *xanthopoda* Schr.
Dijen gedeeltelijk zwart gevlekt . . 4.
4. Halsschild en dekschilden zwart . . **4.** *rufipes* Scop.
Halsschild bruin of geel; dekschilden
zwart. 5.
5. Halsschild in beide sexen heldergeel;
dekschilden zwart **5.** *flavipes* L.
Halsschild bij het ♂ bruinzwart, bij
het ♀ bruingeel; dekschilden zwart . **6.*** *niger* Goeze.
a). Subgenus *Calomicrus*.

1. Luperus nigrofasciatus Goeze.

Goeze, *Ent. Beytr.* I. 1777. p. 312.

Syn. *L. Brassicae*, Panz. *Faun. Germ.* 21. 18.

» *L. circumfusus*, Marsh. *Ent. Brit.* 1802. p. 227; Joan. *Mon.* p. 118.

Grootte 3,5—4 mill.

Bovenzijde bleekgeel. Kop, achterrand van het halsschild, de naad op de dekschilden even als de zijrand, sprieten, onderkant en pooten zwart; sprietwortel en schenen geelbruin.

Verbreid, op *Genista sagittaria* en *tinctoria*. In Nederland gevangen bij Bunde, 7 (Maur.) en Goor (Haytink).

2. Luperus pinicola Dfts.

Dfts. *Faun. Austr.* III. 1825. p. 234; Joan. *Mon.* p. 126.

Grootte 4 mill.

Zwart of bruinzwart, zeer fijn bestippeld, onbehaard. Sprietwortel, uiteinde der dijen, schenen en tarsen geelbruin. Halsschild gewoonlijk geelbruin, met eene zwarte vlek aan den voorrand.

Verbreid. In Nederland waargenomen te Maastricht (Maur.); Enschede, 6 (Weytl. en Leesb.) ¹⁾.

b). Subgenus *Luperus* in specie.

3. * *Luperus xanthopoda* Schr.

Schrank, *Enum. Ins. Austr.* 1781. p. 93.

Syn. *L. rufipes*, Fabr. *Mant.* I. 1787 p. 89; Joan. *Mon.* p. 144.

Grootte 3—3,5 mm.

Zwart, glanzend. Dekschilden zeer fijn bestippeld. Eerste sprietenleden en pooten geheel geel. Veel breeder en plomper dan de volgende soorten.

Overal verbreid, maar nog niet in Nederland waargenomen. Leeft op *Acer campestre* (Bach).

4. *Luperus rufipes* Scop.

Scop. *Ent. carn.* 1763. p. 73.

Syn. *L. longicornis*, Fabr. *Mant.* I. p. 40.

» *L. betulinus*, Joan. *Mon.* p. 143.

Grootte 3—4,5 mill.

Zwart, glanzend. Veel smaller dan de vorige, vooral het ♂, dat den naam *longicornis* met eere draagt; de sprieten toch zijn langer dan het geheele lichaam, bij het ♀ veel korter. Bestippling zeer zwak. Dijen alleen aan den wortel zwart gevlekt, overigens de pooten en sprieten geel.

Verbreid in Nederland op berken en andere lage boomgewassen.

5. *Luperus flavipes* L.

Linn. *Syst. Nat.* ed. XII. p. 601; v. Kiesenwetter, *Berl. Ent. Zeitschr.* 1873. p. 29; Joan. *Mon.* p. 144.

Grootte 3—4,5 mill.

Zwart, glanzend; wortel der sprieten, halsschild en pooten geel; wortel der dijnen zwart. Halsschild onbestippeld; dekschilden

1) *L. xanthopus* Dfts., in de Lijst van Dr. Everts vermeld als gevangen te Maarsbergen (Sn.), is waarschijnlijk *L. xanthopoda* Schr., hoewel ik de insecten niet zag. De opgegeven exemplaren van den heer Maurissen (Maastricht) zijn gebleken te zijn *L. pinicola* Dfts.

zeer fijn bestippeld. De sprieten van het ♂ zijn even lang als bij *rufipes* Scop. en veel langer dan bij het ♀.

Overal verbreid op berken en elzen. In Nederland in de oostelijke provincien.

6. * *Luperus niger* Goeze.

Goeze, *Ent. Beytr.* I. 1777. p. 321; v. Kiesenw. *Berl. Ent. Zeitschr.* 1873. p. 27.

Syn. *L. dispar*, Redt. *Faun. austr.* ed. 3. II. p. 492.

» *L. rufipes*, Goeze, ♂, l. c. p. 322.

Grootte 3,5 mill.

Gelijkt veel op de vorige, maar het halsschild is nimmer heldergeel, veelal bruin- of vuilgeel. Bestippeling op de dekschilden veel duidelijker dan bij *flavipes*.

Volgens v. Kiesenwetter l. c. zou het ♂ een zwart halsschild bezitten. Dit blijkt echter noch uit de beschrijving van Redtenbacher l. c. noch uit de exemplaren, die ik zag en welke allen een vuilgeel halsschild vertoonen.

Komt in geheel Midden-Europa, hoewel zeldzaam, voor. In Nederland nog niet waargenomen.

Naschrift. Het is mij aangenaam thans, naar aanleiding van de noot, op blz. 170, deel XXV van dit Tijdschrift voorkomende, te kunnen mededeelen, dat het exemplaar, door den heer Heylaerts bij Bergen op Zoom gevangen, na onderzoek is gebleken juist gedetermineerd te zijn, zoodat wij *Longitarsis patruelis* All. inlandsch bezitten. Die soort wordt thans beschouwd als eene variëteit van *L. lateralis* Ill., gelijk ik toen reeds vermoedde.

De drukfout: »*L. lateralis* type leeft in Zuidholland» voor «in Zuid-Europa» worde tevens hiermede hersteld.